

Verkondiging zondag 26 december 1999 Hege Stins

Handelingen 6, 8-15

Openbaringen 22, 16-21

Gemeente van Jezus onze Heer,

Zo vlak na het kerstfeest bepalen we ons bij de vraag: Wat wij verder gaan doen met de geboorte van de Heer.

Van oudsher wordt de gedachtenis van Stefanus in ere gehouden op 26 december. Stefanus, de diaken die martelaar werd.

In de zeer vroege jaren van het christendom hield men de martelaars hoog in ere. Want de martelaren hadden de weg gewezen. De eerdag van Stefanus was er zelfs eerder dan de viering van de Kerstdag zelf.

Stefanus, die ook wel de dertiende apostel wordt genoemd werd in Jeruzalem als diaken aangesteld, samen met anderen, om de orde bij de tafel des Heren in acht te nemen. De diaken draagt van oudsher een zware last op de schouders. Want de diaken wordt geacht om de tafel des Heren en al wat daardoor gesymboliseerd wordt als het middelpunt van zijn bestaan te aanvaarden. Dat is dus niet alleen het bewaken van de orde, maar ook de zorg voor de armen, de zieken, het lenigen van de nood, het delen. Alles waar het avondmaal voor staat.

Diaken zijn is daarom een messiaans ambt. En de weg van de diaconie is de messiaanse weg. Maar wie die weg gaat loopt dezelfde risico's als de Messias zelf. Dat ondervond Stefanus aan den lijve.

Hem waren de handen opgelegd en voor en met hem hebben ze gebeden, om zijn werk als diaken te beginnen. En Stefanus mocht grote dingen doen, wonderen en tekenen vol genade en liefde en kracht, zo lezen we.

In geloofsgesprekken met diverse joodse groeperingen blijkt Stefanus blij te getuigen van zijn Heer, en hij is niet van zijn stuk te brengen en zijn woorden zijn vol wijsheid.

En dan zien we de geschiedenis zich herhalen. In Stefanus voelen zij de aanwezigheid van Gods Geest, dat roept ogenblikkelijk jaloezie op en korte tijd later wordt een valse aanklacht tegen hem geconstrueerd. Ja, nota bene dezelfde beschuldiging, waarmee men Jezus had willen vangen: Deze mens is godslasterlijk, zo luidt de beschuldiging, hij beledigt de torah en alles wat ons heilig is.

Een valse beschuldiging, die tegen Jezus wordt gebruikt en tegen al zijn dienaren. Tegen alle ware dienaren van de Heer wordt deze beschuldiging ingebracht, steeds opnieuw en telkens weer, ook nu nog in onze dagen.

En net als Jezus deed bad ook Stefanus tot God voor zijn rechters, Heer reken hen hun dwalingen niet toe. Voor de raad krijgt Stefanus nog eenmaal de gelegenheid zich te verdedigen. Een indrukwekkende redevoering die Lukas ons in zijn geheel heeft overgeleverd in Handelingen 7. Hij verkondigt hen de torah en de vervulling van de profeten. Maar het is aan dovemansoren gericht.

Stefanus martelgang eindigt in de dood door steniging. Zo voegt hij zich bij de gekruisigde.

Stefanus noemt men de eerste martelaar. Dat is niet geheel juist, want immers de kinderen van Bethlehem gingen hem al voor. Maar Stefanus is wel de eerste die welbewust zijn leven aan de Heer geeft. Zo bidt hij met zijn laatste adem: Heer, ontvang mijn Geest.

Zijn steniging verbijstert ons. Zoals alle moordpartijen ons verbijsteren. Is dat nu nodig, vragen we ons af. Was dat ene offer niet voldoende voor de hele wereld? Tegelijk roept een marteldood ook bewondering bij ons op. Want de martelaren die tot het einde standhouden, triomferen daarmee over hun beulen. Dat was toen zo, en dat is in onze eeuw nog zo.

En het is dan ook ontroerend hoe Lukas schrijft dat Stefanus 'ontsliep'. Er staat niet dat Stefanus doodviel of krepeerde en bezweek, nee, hij ontsliep. Alsof het een ontwaken is, alsof er louter vrede is. Bijna alsof die stenen zegenende handen waren.

De gedachtenis aan Stefanus vandaag biedt ons op het eerste gezicht nauwelijks een antwoord op onze beginvraag, nl. hoe wij verder dienen te gaan na Kerstmis. Het kan toch niet zo zijn, dat wij allen het kind van Bethlehem in zijn martelgang moeten volgen om zalig te kunnen worden bij God? Want dat ene offer was toch voldoende zegt het evangelie?

De marteldood van Stefanus is een zware nederlaag voor de Jezus-beweging. Maar de naam Stefanus betekent: Lauwerkrans, en dat is symbool voor overwinning. Hoe kunnen we dit begrijpen? Wat is er te winnen bij deze marteldood, behalve zinloosheid?

Aan het eind van Handelingen 7 wordt kernachtig verteld hoe het tot de steniging van Stefanus kwam. En plotseling lezen we dan hoe getuigen bij het proces na de steniging hun mantels aan de voeten leggen van een jonge man genaamd Saulus. En even verder staat: En Saulus stemde in met de terechtstelling van Stefanus.

Deze Saulus, later Paulus, was dus nauw betrokken bij de marteldood van Stefanus en het heeft hem zijn hele leven lang dwarsgezet. In de brief aan de Korintiërs maakt Paulus nog een bittere woordspeling op de naam van Stefanus, als hij spreekt van de zegekrans van het geloof.

Deze jonge Saulus, een gewelddadige extremist zal korte tijd later omkeren in een geweldloze messiaan. En ook de weg van de Heer gaan. Stefanus gebed om vergeving voor zijn beulen is bij de fanatieke extremist Saulus bijna harder aangekomen dan de stenen die Stefanus doodden.

Beide mannen Stefanus en Paulus hebben op een goed moment in hun leven gevoeld: De Heer is nabij. En hebben zich daarover verblijdt. Dat is de blijdschap van kerst, toen God in Jezus onder ons kwam wonen.

De verdedigingsrede van Stefanus heeft zijn leven niet kunnen redden. Maar dankzij de nabijheid van zijn Heer was Stefanus in staat zijn beulen te vergeven. Zo wordt de heerlijkheid Gods zichtbaar en in die vergeving vinden we ook de overwinning.

Hoe verder na Kerst, lieve mensen? Kijkend naar de martelaren zou je denken: Misschien moet ik die martelgang ook maar gaan. En zo hebben vele christenen in de geschiedenis gedacht. Maar kijk je nog eens dieper naar martelaren, zoals Stefanus en Paulus en natuurlijk Jezus dan zie je: Gods is niet van hun zijde geweken. Niet hun hele leven was lijden, hun leven was vol van genade en goedheid en wonderen en kracht. Slechts het einde van hun leven was

menselijkerwijs een lijden, maar door Gods nabijheid brachten zij Gods heerlijkheid tussen de mensen.

Mens zijn vanuit het evangelie van kerst is daarom wat mij betreft een keuze tegen het lijden, ook het zelfgekozen lijden. En juist een keuze voor een leven vol gebed, vol kracht en liefde en vol wonderen.

Stefanus, de diaken die martelaar werd.

Zijn leven leert ons: Christus was niet alleen, maar is in ons midden, als een die dient.

Heden is u de redder der wereld geboren. Dat geldt vandaag en alle dagen.

En Hem mogen we dienend volgen.

Net als Stefanus hebben we Geest en wijsheid nodig om te dienen, om te verzoenen, om te helen en te genezen. Maar zo mag de moderne christen in het leven staan.

Een modern christen, die er niet op uit is als overwinnaar te boek te staan, maar die zich laat winnen voor de zaak waar Jezus voor stond. Een nieuwe schepping, die in alles goed is in Gods oog.

AMEN